

μέσω τῶν πολλῶν, ἀλλὰ φαίνεται ὅτι εὐρίσκει ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν ἰσορροπίαν του, καὶ ὅπου δῆποθι εὐρίσκεται, φαίνεται ὅτι ὀλισθαίνει φυσικῶς εἰς τὴν θέσιν του· εἶνε πάντοτε καθ' ὅλα κύριος ἑαυτοῦ καὶ οὐδενὸς ξένης ἔχει καὶ μεταξὺ λόρδων καὶ μεταξὺ χαρτοπαικτῶν· οὐδὲν δύναται νὰ ταραξῇ τὸ γαλήνιον τοῦ ἤθους του καὶ τὸ σταθερὸν τῆς ὀψεως καὶ τοῦ σκοποῦ του· δὲν ὑπάρχει σημεῖον ἀλαζονείας ἐν αὐτῷ, οὔτε φαίνεται ὅτι οἰονδήποτε συναντήσῃ τὸ βλέμμα του δύναται νὰ τὸν πτοήσῃ, ἢ νὰ τὸν εὖρῃ ἀφύλακτον· οὔτε ἀποφεύγει, οὔτε προσελκύει τὰ βλέμματα. Ἄλλ' ὁ ἀρχαϊσμός τοῦ ἱματισμοῦ του δύναται νὰ ἐξηγηθῇ ὡς σημαίνων διαρκῆ τινα προτίμησιν τοῦ συρμοῦ τοῦ παρελθόντος, καὶ εἰδός τι προγεγραμμένης περιφρονήσεως τοῦ καλλωπισμοῦ τοῦ νεωτέρου. Ὁ γέρον μονόφθαλμος Δούξ τοῦ Κουήνσβουρη εἶνε ἄλλο παράδειγμα ὅπερ δύναται ν' ἀναφέρω. Ὅταν ἴστατο εἰς τὸ κυρτόν του παράθυρον ὀρθιος καὶ καταβεβλημένος ἐφαίνετο ὡς εὐπατρίδης ἐν εἰκόνι περιβεβλημένη πλαίσιον καὶ ὕλους, ἢ καλῶς ἐνδεδυμένον πανομοιότυπον τῆς αὐλῆς τοῦ Γεωργίου II.

(Ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ).

Ο. Θ. ΙΑΣΟΝΙΔΗΣ

ΜΕΛΕΤΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΜΑΚΒΕΘ ΤΟΥ ΣΑΙΞΠΗΡ

Ἡ ὑπόθεσις τῆς τραγωδίας τοῦ Μάκβεθ ἐλήφθη ἐκ τινος χρονικοῦ τοῦ Χόλινσχεδ οὔτινος δίδομεν ἐνταῦθα ἐν περιλήψει τὴν ἀφήγησιν. Ὁ ἰσχυρὸς τιμαριώτης Μάκβεθ ἔζη ἐν Σκωττίᾳ περὶ τὰ μέσα τοῦ δεκάτου αἰῶνος, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Δούνκαν, ἡγεμόνος πράου μὲν καὶ φιλανθρώπου, ἀλλ' ἀμοιροῦντος τῆς ἀπαιτουμένης εὐφυΐας καὶ ἐνεργείας πρὸς τὸ κυβερνᾶν χώραν φιλοτάραχον καὶ στασιαστικὴν, οἷα ἦτο τότε ἡ Σκωττία. Ὁ Μάκβεθ, μέγα δυνάμενος καὶ συγγενῆς ὦν τοῦ βασιλέως, ἐπεδόλετο ἵνα σφετερισθῇ τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα. Καταπολεμήσας δὲ τὸν ἐπὶ τὴν Σκωττίαν ἐκστρατεύσαντα βασιλέα τῆς Νορβηγίας Σουένσον, καὶ φιλοξενῶν μετὰ τὴν νίκην τὸν εὐγνώμονον αὐτῷ Δούνκαν ἐν τῷ τιμαριωτικῷ αὐτοῦ φρουρίῳ Ἰνβερνς, παρορμώμενος δὲ ὑπὸ τῆς φιλοδοξίας αὐτοῦ γυναικός, ἐδολοφόνησε κοιμώμενον τὸν βασιλέα. Ἀναρρίπτων δὲ τὸν φόνον εἰς τὸν υἱὸν καὶ διάδοχον αὐτοῦ Μαλκώλμ (ὅστις, εἰ καὶ ἦτο ἄθως, φοβηθεὶς τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν κακουργίαν τοῦ Μάκβεθ, κατέφυγεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν), ἐσφετερίσατο τὴν βασιλείαν. Ἀλλὰ, φοβούμενος μὴ ἡ ἀδίκως προσκτηθεῖσα ἀρχὴ ἐκφύγῃ αὐτόν, ἐδολοφόνησε καὶ τὸν Μάκ-Γίλλ καὶ τὸν Βάγκον, δύο τῶν ἰσχυροτάτων τῆς Σκωτίας τιμαριωτῶν ἀρχόντων. Μετ' ὀλίγον ἕτερος ἰσχυρὸς ἀρχὼν τοῦ βασιλείου, ὁ Μακδούφφ, βλέπων τὴν πρὸς αὐτὸν δυσμένειαν τοῦ βασιλέως καὶ τὴν ὑποψίαν, κατέφυγε καὶ οὗτος εἰς Ἀγγλίαν. Ἀλλ' ὁ αἰμοχαρὴς τύραννος ἐξεδικήθη φονεῦων τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ.

Τότε ὁ γυναικάδελφος τοῦ Μαλκώλμ Σίθαρθ, προστάξαντος τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Ἐδουάρδου, ἐξεστράτευσεν ἐπὶ τὴν Σκωττίαν μετὰ μεγάλου στρατοῦ νικήσας δὲ καὶ φονεύσας τὸν Μάκβεθ ἰδιοχείρως κατὰ τὴν πρώτην συμπλοκὴν, ἀπεκατέστησε τὸν Μαλκώλμ ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς Σκωτίας.

Τὸ σπουδαιότατον πρόσωπον τοῦ δράματος τούτου εἶνε ἡ Λέδου Μάκβεθ, ἣν πολλοὶ παραβάλλουσι πρὸς τὴν Κλυταίμνηστραν τοῦ Αἰσχύλου, καὶ τὴν Μήδειαν τὸν Εὐριπίδου. Ὁ ἐμπαθέστατος τῆς Μηδείας πρὸς τὸν Ἰάσωνα ἔρω, ὑπὲρ οὗ κατέλιπε τὰ πάντα, γονεῖς, φίλους, πατρίδα· καὶ ὑπὲρ οὗ ἀγδῶς ἂν ἀπέσπα τοῦ σώματος αὐτῆς τὴν ψυχὴν, ὅπως ἴδῃ αὐτὴν ἐξερχομένην ὡς στεναγμὸν ἔρωτος ἐκ τοῦ στήθους τοῦ ἐραστοῦ, τὰ περὶ αὐτὴν ἀσύγνωστα ἁμαρτήματα, ἢ ἀχαριστία καὶ ἡ περιφρόνησις τοῦ Ἰάσωνος (νυμφευθέντος τὴν Γλαύκην, θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Κορίνθου Κρέοντος), ἅτινα φέρουσιν αὐτὴν εἰς ἀπόγνωσιν· ἡ ὑπερβολικὴ ὀμότης, μεθ' ἧς ἐκδικεῖται τὴν ὕβριν καὶ τιμωρεῖ τὴν ἀπιστίαν τοῦ ἀνδρός· ἡ αἰφνιδία ἐπιστροφή τῆς φιλοστοργίας, καὶ τὰ δάκρυα, ὅσα καταχέει ὑπὲρ τῶν τέκνων αὐτῆς, ἅτινα μετ' ὀλίγον σφαγιάζει ἐν τῷ παροξυσμῷ τῆς μανίας· πάντα ταῦτα προξενοῦσιν ἀπερίγραπτον δέος καὶ τρόμον, καὶ τοιοῦτον οἶον μόνον αἰσθάνεται τις ἀναγινώσκων τὸν Μάκβεθ.

Ὁ χαρακτήρ τῆς Λέδου Μάκβεθ εἶνε θαυμασιῶς ὑποτετυπωμένος. Τὸ δεσπότην αὐτῆς αἰσχροὺς πάθος, ἡ ἄκρατος φιλοδοξία, ὑπερισχύει τοῦ πρὸς τὸν ἄνδρα ἔρωτος. Νομίζουσα δὲ ὅτι, βασίλισσα γενομένη, ἔσται εὐτυχιστάτη, πειράται ἵνα καταστήσῃ αὐτῷ τὸν φόνον εὐκόλον, καθιστώσα ἐκποδὸν πᾶν ἐμπόδιον, καὶ καταστέλλουσα πᾶσαν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ δολοφόνου ἐγειρομένην εὐλάβειαν. Ἄλλως τε δὲ ὁ Μάκβεθ δὲν ἔχει χρεῖαν τοιαύτης προτροπῆς· ἐπειδὴ πρὸ πολλοῦ ᾔδῃ ἔκρινε νὰ θανατώσῃ τὸν βασιλέα Δούνκαν καὶ τὸν υἱὸν ἱσως δὲ καὶ διάδοχον αὐτοῦ Μαλκώλμ. Ἀλλ' ὅμως, φοβούμενη μὴ οὗτος, ἀποκαρτερήσας κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἐγκλήματος, μεταβάλλῃ γνώμην, ἡ Λέδου Μάκβεθ παρορμᾷ αὐτὸν παντὶ σθένει ἐπὶ τὸ θαρρεῖν, ἀποκαλοῦσα αὐτὸν ἄνανδρον καὶ ἀπειλοῦσα αὐτῷ περιφρόνησιν διὰ βίου, ἐὰν διατελέσῃ ἔτι πρὸς στιγμὴν ἀμφιρρεπῆς καὶ διστάζων, καὶ μὴ ὠφελῇ ἀπὸ τοῦ σκότους καὶ τῆς σιωπῆς τῆς νυκτὸς ὅπως δολοφονήσῃ τὸν ξενιζόμενον βασιλέα. Ἐγχείται δὲ καὶ βιάζεται καὶ κεντρίζει αὐτὸν ἀδιαλείπτως, μὴ ἀπολείπουσα μηδὲ στιγμὴν σκέψεως. Πράττει δὲ ταῦτα ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ μόνου, ὡς λέγει. Ὑπὲρ αὐτοῦ λησμονεῖ τὴν γυναικίαν αὐτῆς φύσιν. Ὑπὲρ τῆς φιλοξενίας αὐτοῦ ἐργάζεται καὶ φυλάττεται. Ἀλλ' ἄρα γε ἀποδιώξει τῆς καρδίας αὐτῆς τοὺς ἐλέγχους τῆς συνειδήσεως οὕτως εὐχερῶς, ὡς ἀπέπλυνε τὸ τὰς χεῖρας αὐτῆς μιαῖον αἷμα τοῦ δολοφονηθέντος;—Οὐχί. Ἐπειδὴ οἱ ἐκ τοῦ στήθους αὐτῆς ἀναπεμπόμενοι φρικῶδεις στεναγμοί, οἱ ἀντηχοῦντες ὡς λυγμοὶ ψυχορραγούντος, ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ ἀφοβία καὶ ἡ τόλμη, ἣν ἐπειράτο ἵνα ἐμβάλλῃ εἰς τὸν διστάζοντα ἄνδρα, δὲν ἦσαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

Διὸ ἅμα ἀπετελέσθη ὁ φόνος, ἅμα ὁ Μάκβεθ ἐδρέψατο τοὺς καρποὺς τῆς κακουργήματος, καὶ πρώτη αὐτῇ ἀποδεικνύει καὶ τρέμει καὶ ὀδύρεται, προαισθανομένη τὴν ἐπικρεμαμένην ἀμφοτέροις τιμωρίαν. Καὶ τότε βλέπομεν αὐτὴν παρασταμένην ἐν τῇ περιλαμπεῖ σκηνῇ τοῦ συμποσίου, οὔτινος προΐσταται ὡς βασίλισσα τῆς Σκωτίας μετὰ πολλῆς πλαστικῆς χάριτος καὶ φιλοφροσύνης, καὶ πειρωμένην ἵν' ἀποτρέψῃ τὴν προσοχὴν τῶν συμποσιαζόντων μεγιστάνων ἀπὸ τῆς ἀλοκότητος διαγωγῆς τοῦ ἀνδρός, ὅστις, κατατροχόμενος

ὑπὸ τῶν ἐλέγχων τοῦ συνειδότος, καὶ βλέπων ἐνώπιον αὐτοῦ ἀκμάζοντος τοῦ συμποσίου, παρακαθήμενον φοβερόν τὸ φάντασμα τοῦ δολοφονηθέντος Βάγκου, ἀποτείνει ἔντρομος καὶ

Μήδειαν τοῦ Εὐριπίδου. Ὁ Μάχθεθ εἶνε ἄρα δράμα τραγικώτατον, ἐξεικονίζον τὴν ἀνύψωσιν καὶ τὴν πτώσιν τοῦ φιλοδόξου. Ἡ δὲ οἰκονομία αὐτοῦ ἔχει μεγάλην ὁμοιότητα πρὸς

ΕΡΡΙΚΟΣ ΜΑΡΤΕΝ

Ὁ κλεινὸς ἱστορικὸς τῆς Γαλλίας, ἀποθανὼν τὴν 14 Δεκεμβρίου.

Ἔργον τοῦ μαθητοῦ τῆς χαρακτικῆς Γ. Ροῖλου, βραβευθὲν τῷ 1883 εἰς τὸν διαγωνισμὸν τοῦ Ἐθνικοῦ Πολυτεχνείου.

παράφρων πρὸς αὐτὸ τὸν λόγον. Ὁ δὲ ὑπὸ παντοίων σπασμῶν τοῦ συνειδότος ταρασσόμενος αὐτῆς ὕπνος, καὶ ἡ ἀδιάλειπτος ἀγωνία ἐμποιοῦσι φρίκην τοιαύτην, οἷαν αἰσθάνεται τις μόνον ἀναγινώσκων τὰς Εὐμενίδας τοῦ Αἰσχύλου ἢ τὴν

τὴν τριλογίαν τοῦ Αἰσχύλου, ἥτις, ὡς γνωστόν, ἀπαρτίζεται ἐκ τοῦ Ἀγαμέμνονος, τῶν Χοηφόρων καὶ τῶν Εὐμενίδων, τριλογίας διαγραφύσης ἐν τρισὶ διαφόροις πράξεσι τὴν ἱστορίαν τοῦ οἴκου τοῦ Ἀγαμέμνονος.

Ἐπειδὴ ἡ τραγωδία τοῦ Μάκβεθ ἀπαρτίζεται ὁμοίως ἐκ τριῶν διαφερουσῶν ἀλλήλων πράξεων· ἥτοι τῆς βασιλοκτονίας τοῦ Δούγκαν, τοῦ φόνου τοῦ Βάγκου καὶ τῆς πτώσεως τοῦ Μάκβεθ.

σημαντικὸν καὶ ἐν χρήσει ἐν τῇ καθομιλουμένῃ), ἀγγέλλει ἐν ἀμφοτέροις τοῖς τραγικοῖς ποιήμασι, τὸ πεπρωμένον τοῦ ἥρωος, ὅπερ ὁμολογητέον ἐλαττοῖ πως τὸ διαφέρειν τοῦ δράματος.

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΙΩΣΗΦ Α'

ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΟΥΓΓΑΡΙΑΣ

(Ἰδε σελ 184)

Καὶ ἡ μὲν πρώτη δεικνύει ἡμῖν πῶς ὁ τύραννος ἦλθεν εἰς τὴν ἀρχήν, ἡ δὲ δευτέρα πῶς κατεχράσθη αὐτήν, ἡ δὲ τρίτη ἀπέβαλεν αὐτήν μετὰ τῆς ζωῆς. Χορὸς ὑπερφυῶν ὄντων ἢ Ἐρινύων (ὡς ὀνομάζομεν Στρίγλας, ὄνομα μὴ ἐλληνικὸν μὲν ἀλλὰ

Ἐν τῷ δράματι τούτου ὁ Σαίξπηρ φυλάττει τὴν ἐνότητα καὶ διατηρεῖ ἀσθμαίνουσιν τὴν φαντασίαν τοῦ θεατοῦ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους.

Ὅποσον πλῆθος θαυμασίων εἰκόνων ἐν τῇ τραγωδίᾳ ταύ-

τη! Ὅποια ὠραιότης ἐν τῇ ἀποκρίσει τοῦ Μάκβεθ πρὸς τὴν γυναῖκα, μεμφομένην αὐτῷ τὴν ἀτολμίαν καὶ ἀποκαλοῦσαν αὐτὸν ἄνθρωπον·

« Prythee peace

dare do all that mag become a manho dares do more is none » ἤτοι « Παῦσον, παρακαλῶ σε, πράττω πᾶν ὅ,τι ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ πράξῃ. Ὁ δὲ τολμῶν πλέον ἐμοῦ δὲν εἶνε ἄνθρωπος ».

Ἡ δὲ σκηνή, καθ' ἣν ὁ Μακδούφφ, μανθάνει τὸν θάνατον τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ἔσται, ὡς καλῶς εἶπεν ὁ Σατωβριάνδος, ἀπαράμιλλος καὶ μόνη ἐν τῇ δραματικῇ ποιήσει.

Ἡ Λέδου Μάκβεθ εἶνε γυνὴ θερμουργός, ἐξόχου εὐφυΐας καὶ τόλμης.

Ἡ θρησκεία μόνη ἠδύνατο ἵνα κατάσχη ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς ἀδύσσου ψυχῇ οὕτως ἐστομωμένην. Ἀλλὰ τετυφλωμένη ὑπὸ τῆς φιλοδοξίας καὶ τῆς ὑπερηφανίας, ἀντὶ τοῦ ἀποβλέπειν πρὸς τὸν Οὐρανόν, περιστρέφει αὕτη τὰ ὄμματα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ δὲν βλέπει οὐδὲν ὑποδεέστερον αὐτῆς. Ἀγεται δὲ ὑπὸ τοῦ πεπρωμένου, ὅπερ δεσπόζει αὐτῆς. Διὸ ἡ ψυχικὴ αὐτῆς ἀγωνία δὲν εἶνε μεταμέλεια καὶ ἐπιστροφή εἰς τὴν θρησκείαν, ἀλλ' ἔργον συνειδήσεως κατατροχολομένης ὑπὸ τῆς ἐμφανίσεως φρικτῶν εἰκόνων καὶ τοῦ φόβου τῆς τιμωρίας τοῦ μέλλοντος.

Ἡ πρώτη γνωστὴ ἔκδοσις τοῦ **Μάκβεθ** ἐγένετο in folio ἐν ἔτει 1623. Τὸ δρᾶμα παρεστάθη τὸ πρῶτον ἐν Λονδίνῳ ἐν ἔτει 1670, ἤτοι μετὰ τὴν ἔνωσιν τῶν τριῶν βασιλείων, τῆς Ἀγγλίας, Σκωτίας καὶ τῆς Ἰρλανδίας εἰς ἓν βασιλεῖον, τὴν μεγάλην Βρετανίαν, κατὰ τὴν ἀνάβασιν εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἀγγλίας James τοῦ πρώτου, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῶν ἐξῆς στίχων τῆς τετάρτης πράξεως τοῦ Μάκβεθ, ἐν οἷς ὁ ποιητὴς αἰνίττεται τὴν ὑπὸ ἐν σκῆπτρον συνένωσιν τῶν τριῶν βασιλείων.

« Some I see that two-fold malls and treble sceptres carry »

Ἦτοι « βλέπω ἐπίσης ἐξ αὐτῶν (βασιλεῖς) φέροντας διπλᾶς σφαῖρας καὶ τριπλᾶ σκῆπτρα. Ὁ James I' ἐξελέχθη βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας μετὰ τὸν θάνατον τῆς βασιλίσσης Ἑλισάβετ, τῇ 24 Μαρτίου τοῦ 1603 ἔτους, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ Λονδῖνον τῇ 7 Μαΐου τοῦ αὐτοῦ ἔτους. Ἀνηγορεύθη δὲ βασιλεὺς τῶν τριῶν Ἡνωμένων βασιλείων τῇ 24 Ἰαννουαρίου 1604. Ὀλίγαις δὲ πρὸ τῆς ἀναγορεύσεως αὐτοῦ ἡμέραις παρεχώρησε προνομία τινα εἰς τὴν θεατρικὴν ἐταιρίαν τοῦ Λονδίνου, ἧς μετεῖχεν ὁ Σαίξπηρ καὶ ὠνόμασε τοὺς ὑποκριτὰς « the king's servants ».

ΤΟ ΣΗΜΕΙΟΝ ΤΟΥ ΙΟΥΔΑ

Ἡ οἰκία τῆς χήρας Ἑρμάν, πλησίον τοῦ Ὁπενέϊμ ἦτο ἐν ἑορτῇ. Αἱ δύο κόραι, Μαρία καὶ Φρίδα, ἐτελείωνον τὰς ἐτοιμασίας των διὰ νὰ δεχθῶσι τὸν ἐξάδελφον Ἰωσήφ, ὅστις θὰ ἐφθανε τὴν ἰδίαν ἡμέραν ἐκ Παρισίων, ὅπου διήλθεν ἐκεῖ δεκατρία ἔτη ἐν ὑπηρεσίᾳ διὰ νὰ συναθροίσῃ τι νὰ ἀποκατασταθῇ εἰς τὸ χωρίον του.

Ὁ Ἰωσήφ ἔτρεχεν ἤδη τὸ εἰκοστὸν ὄγδον ἔτος. Ἡ θεία Ἑρμάν, ἥτις τῷ ἐχρησίμευσεν ὡς μήτηρ, τὸν εἶχεν ἤδη μνηστεύσει μὲ τὴν Μαρίαν, τὴν μεγαλειτέραν τῆς θυγατέρας, δύο ἔτη νεωτέραν ἀπὸ αὐτόν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἡ κόρη ἔτρεχε τὸ δέκατον τρίτον ἔτος, καὶ αἱ συντέκνισσαι (κουμπάραι) τοῦ Ὁπενέϊμ δὲν εἶχον σφάλει νὰ μέμφωνται τὴν χήραν ὑποθέτουσαι ὅτι ἡ ἡλικία τοῦ δεκάτου τρίτου ἔτους, — τὸ σημεῖον τοῦ Ἰούδα — ἦτο διὰ τοὺς ἀρραβῶνας ἡλικία δυσάρεστου οἰωνοῦ. Ἦτο ἔτι χειρότερον ὅταν ἀνήγγειλαν ὅτι ὁ Ἰωσήφ θὰ ἐπανήρχετο πολὺ ἀκριβῶς δεκατρία ἔτη ἀπὸ τῆς ἀναχωρήσεώς του. Αἱ γηραιαὶ γυναῖκες προδιέθετον τὴν Μαρίαν ὅτι ὁ γάμος τῆς δὲν θὰ ἐγένετο, καὶ θὰ ἦτο φρόνιμον εἰς αὐτὴν νὰ παραιτηθῇ πρότερον μιᾶς ἀπάτης.

Ἡ μελαχροινὴ Ἀλσατιανή, πρᾶγμα σπάνιον εἰς τὸν τόπον τῆς, ἀπήντησε γελῶσα εἰς αὐτὰς τὰς δυσάρεστους προρρήσεις. Εἶχεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν μνηστῆρά της, αἱ εὐμενεῖς ἐπιστολαὶ ὅπου οὗτος τῆς διηύθυνε διαρκούσης τῆς ἀπουσίας του ἀπεδείκνυν ὅτι τὰ αἰσθήματά του πρὸς αὐτὴν ἦσαν τὰ αὐτά. Διατί λοιπὸν νὰ λυπῆται διὰ χίμαιρα ὅταν τὸ πᾶν τῆς ὑπέσχετο εὐτυχὲς μέλλον; Ἡ Φρίδα, ἡ μικρὰ ἀδελφή, ἐφλυαρεῖ φαιδρῶς, καὶ εἰκοσάκις τὴν ὥραν, διηυθύνετο εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας των ν' ἀκροασθῇ τὸν συριγμὸν τῆς ἀμάξης ἀναγγέλλοντα τὴν ἀφίξιν τοῦ σιδηροδρόμου ἐρχομένου ἐκ Παρισίων.

Τέλος! τέλος φωνὴ χαρᾶς τοῦ παιδίου εἰδοποίησε τὴν μεγαλειτέραν ἀδελφὴν ὅτι ὁ περιμενόμενος ταξειδιώτης πλησιάζει! ἡ Μαρία ἐστηρίχθη, λειποθυμοῦσα, εἰς τὴν ἐτοιμασθεῖσαν τράπεζαν διὰ τὸ συμπόσιον. Εἰσέτι μία στιγμή . . . ἡ θύρα ἠνεόχθη, καὶ ὁ Ἰωσήφ ἐφάνη πρὸ τοῦ κατωφλίου.

Ὁ Ἰωσήφ! Εἶναι λοιπὸν ὁ Ἰωσήφ, οὗτος ὁ ὠραίος νέος μὲ τὴν σγουρὰν κόμην καὶ μὲ τὸ εὐχαρι ὕφος; Ναί, τῇ ἀληθείᾳ, εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος. Ἀλλ' ὁμοιάζει ὀλίγον ὡς τὸ δεκαπενταετὲς παιδίον, τὸ ὀλίγον ἀδέξιον καὶ δειλόν, τοῦ ὁποίου ἡ εἰλικρινὴς καὶ καθαρὰ φυσιογνωμία ἀφῆκε γλυκεῖαν ἐνθύμησιν ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς μικρᾶς ἄλλοτε φίλης του.

Δεκατρία ἔτη! Εἶνε δεκατρία ἔτη! ἐπαναλαμβάνει χαμηλῇ τῇ φωνῇ αὕτη προσπαθοῦσα νὰ ἐπικρατήσῃ τὴν θλιβεράν ἐντύπωσιν ἣν αἰσθάνεται.

Αὕτη δὲν σκέπτεται ὅτι τὰ διατρέξαντα ἔτη παρήγαγον εἰς αὐτὴν ἀλλαγὴν τόσον μεγάλην ὡς εἰς τὸν Ἰωσήφ: καὶ μετὰ ὀδυνηροῦ θαυμασμοῦ ἤκουσε αὐτὸν τελευταῖον νὰ ἐρωτήσῃ:

— Ποῦ λοιπὸν εἶνε ἡ Μαρία;

— Ἰδοὺ τὴν! σπεύδει ν' ἀπαντήσῃ ἡ μήτηρ Ἑρμάν, ὑπερήφανος διὰ τὴν ὁροσεράν καὶ ὠραίαν κόρην της.

Ἡ Μαρία! Αὕτη ἡ μεγάλη καὶ ὠραία! ἀνεφώνησεν ὁ Ἰωσήφ. Δὲν θὰ τὴν ἀνεγνώριζον! Κυρία, εἶναι δεκατρία ἔτη, τὸ ἡξεύρετε;

Δεκατρία ἔτη! Ὁ ἐπάρατος οὗτος ἀριθμὸς ἀντήχει εἰς τὰ ὦτα τῆς μνηστῆς ὡς ἐπικήδειος κωδωνοκρουσία τῆς εὐτυχίας της. Ἡ φιλοφρόνησις τοῦ Ἰωσήφ ἔφερεν ἐν τούτοις ἐλαφρὰν ἐπὶ τῶν παρειῶν της χαράν, διαρκούντος τοῦ γεύματος· ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ διαλύσῃ ἐντελῶς τὸ εἶδος τῆς ἡθικῆς